

340. 104
99

104

340.

340.

~~~~~

a,

Kalli Me-Pissara

Kristusse Hawu Paest.

Ehe

Uts lühikenne Mannitsusse

Sõnna

Riki Pühilde

ninl Pattatside wasta.

Sõnwis Tartu: Sinan Misserliiki Esfanda man.

1779.

Genföinne

se Ramatofesse Lugeja wašta.

Armas Kristlik Lugeja!

Minna tunne sel wimätsel ajal, et Jēfanda Arm omma armsa paistusēga weidikest minno sōā me sisse tullep, minno Henge läütāp nink lāmās teep. Minno Önnisteggijā om üts suur Innimiste armastaja, temmā Arm läüp tige tundmissē ülle. Ewefr. 3, 19. Minno Süddā ajetas talle tigest Jouwust ütte waimo: likko wašta kostust anda; nink ka tik üllewāst sündinu Zioni Latst armoga ümbre wōtta, nink neile hāād sowi da; nink seddā te minna seperrāst, et minna sel wimätsel ajal nāe, et paljo waise Henge ni ümbre ajetu omma kumma sinnā nink tennā heljowa, nink halwe innimissē oppusē läbbi sawa ärrā eššitetus. Ewefr. 4, 14.

Mitman paigan ei panda ka diget pohja; nink mes tühjā pohja päle tettās, om asjanda tō.

Et innimissē Armun selge nink tōttelikko ei olle, nink ei kaswa tigin asjun Pā kullen, kumb Kristus om. Ewefr. 4, 15. Sis ei wōtta nemmā Werd Kristusfen. Ilma Kristusfeta om tik, mes meije teme, ärrāwannotu.

Armas Lugeja! Sinna saat sen wāikesfen Ramatun, kui Jēfand seddā sinno man tahhap önnistada, ütte takstast hāāld kuulma henne wašta: se om se Zee, seddā peāt sinna kāmā, sest ärrākāndko hendā ei hāle ei ka kurrale pole, sest se Zee, kā meid digessamisē pole Jummalā een saatap, om Jesusse Kristusse Berre Digus. Meije omma Digus nink Waggaus om kui üts rojane Rōiwās. Eggāüts Heng peāp seddā tōttestē kinnitāmā: Jēfandan peāp tik suggu diges sama nink hendā temmāst kimmā. Jes. 40, 24, 25.

Se Jesuſſe ainuſ dige Koolminne meije ūllekohtot,
ſide eest, peäy meid Jummalä pole ſaatma, ſe om ſe,
ke üttestike pattuſt eſ tija, ent meije eest om pattuſ tet-
tu, et meije, ke muud middäke kui Pattatſe olleme, tem-
mä ſiſſen digeſ ſaäſſe, nink Jummalä een kōlbäſſe.
2 Kor. 5, 21.

Kriſtlik Lugeja nink kuulja!

Heitä kii, meſ weel ſinno ſiſſen wannatſ Innimiſ-
feſt om, Kriſtuſſe Jalgu ette; Temmä peäp ſulle lige
ūllembäſ ollema. Temmä om Jeſä Rouwo perrä ſe
Nulga nink Pohja Riowi. Temmä om Jeſä Armo nink
Auwo Täwweuſ, tulle armaſ Hengekenne temmä man-
nu, olgo ſulle wigga meſ taht, Temmä om Armo:Sal-
wi kii, ſinno Wigga nink Häddä terweſ tettä.

Armaſ Lugeja nink kuulja!

Jeſand arwitago ſinno, et ſinna ſeddä nakkäſ tundu-
ma nink maitſma, meſ neide wannitſuſſe Sōnnu ſiſſen
om; Jummal tekko ſulle ſeddä magguſaſ Meeſ, kumb
ſinno Hengele armaſ olleſ, nink ſinno terweſ teeſ, ſiſ
ſaap ſinno Heng eſſi henne ūlle rōmuſtama.

Minna olle ſinno Welli uſſun, nink Armo:Oppuſ-
ſe Dſſauſſe ſiſſen.

Tomaſ Wilkoka.

Müüd tulley se mannitsusse Sõnna.

§. 1.

Mul om üts Mannitsusse Sõnna minno nink sinno sõame pole. Sinno kutsutas Kristi. Innimisses, sinna küt Kristusse Jhho nink Berre Saakramenti mannu. Sinna teet häste sega, ne omma kalli nink armsa asja. Ent kui sinno Kristi usk nink Ello ei olle Kristusse Berren juurdunu, sis saap temmä ärrakuiwama nink löpma nink ei sa sest muud middäke jämä, kui üts tühhi paljas Näggo, minka sinna põrgutte läät.

§. 2.

Kui sinna jäät omme Pattu sisse, nink omma õigusse sisse, sis saap se siowu suggu sinno Kristi usku nink Ello kif ärrarikma. Rae eggä Päiwä läbbi fige melega. Mink päle sinno lotus om pohjondetu; nink sinno ussu kittus. Kas Kristusse Kässä essi sinno sissen seddä pohja om pandnu? Kui sie ei olle, sis ei sa temmä mitte saisma jämä. Kui Torm tulley, Wainlanne saap kif ümbre heitmä, nink se saddamine saap suur ollema. Matt. 7, 27.

§. 3.

Uhke Heng! sinno päle tulley üts kiusatus. Sinno sissematse Usku pohhi saap pea selgeste ärräfaetus.

Se om kũl hirmolik, kui kũl Pũ pũle kofko sattap,
nink ei olle ka Jalla al pohja.

§. 4.

Surustelleja Heng! Sinna lentũt kũrgete; ent
kũe, et sinna ei satta, kui Kristus tullap: Mes hũdũ
dũ se om, kui kũl ẽrũkaup minkpũle sa ollet lootnu,
nink sulle ei olle se, mes iggawes saisap.

§. 5.

Mitma hũkombidega ehkũtetu Kristi. Jũniminne,
kũe hũste henne ette, et wahhest ũrs sũjũ sinno Usu
Jũre man ei olle, ke kũl neid illũsũd asju ẽrũarũkkũp,
et kũl ẽrũũ kũiwap nink lũppep.

Kũe omma sũũnd eggũ Pũiw lũbbi, nink kũsũ
essũ henneselt, kas om ka Kristusse Berri minno Heng
ge man nũũtrũ? Mes suggune om se õigus, mink pũle
minna omma õnsust jũhũnda? Kas minna figest
ommasũ õigus, est olle ẽrũapũstetu? O! mitto Kristi.
Jũnimissẽ omma otsa man tũũũtũnu, kui nemmũ
omma nũũnu, et neide hũ asja es kũni ennũmb, hũkũ
kan hũkũkan iggawes.

§. 6.

Kũe hũste se pũle, et sinno Pũttũ lũbbi hũwatu
Heng Kristusse Berre lũbbi õigede saas terwes tet-
tus, nink wahhest mitte ũrs illus Kũhũkũenne hũũst
teost, ehk allandamissest se ũlle om tũũmmatu. Kui
sa omma hũwatu Henge pũle ei panne Kristusse
Werd, sis lũũp se wigga sũrembas, mes sa ka pũle
pannet. Sinna saat peũ nũggemũ, et Pũt ei olle
fole.

foletetu, et sa Kristust, ni kui temmâ sinno eest Wer-
ritses om tettu nink foolnu, ei olle weel nânnu, Pat-
tu ei woi mu middâke foletada, kui kaeminne Kris-
tusse Berre õigusse päle.

§. 7.

Homolik moistus ei woi särâst Rohto walmistada,
ke Henge wigga terwes tees, henda essi parrandama,
nink Kristust jâtmâ, teep Rahjo kurjembas; mes
meije ka teme, sis ei woi meije omma Henge allas-
tust finni katta; Kristusse ülle üldlik Berre õigus
peap seddâ ütfindâ teggemâ.

§. 8.

Kik mes sinna omma Jõwwoga ollet foggonu,
peät sa essi, ärrawiskama, enne kui sulle Kristusse
Berre õigusse Särk woip antus sada, minka sa hen-
dâ essi ollet ehhitânu. Seddâ kisisup Satan mahha,
nink jättâp sinno paljast Jummalâ Wihhale. Om-
mast jõwwust ei woi meije mitte ütte ainust Armo Sil-
kafest foggoda; et sega woisime Pattu foletada, ehk
Kristusse silmi ette astu.

§. 9.

Sinna ütlet: minna olle üts Kisti. Jnnimine,
minna Eü Kerkutte, Palmusselle, Lawwale, se fige
man woit sa ommete weel üts häddâlinne Jnnimine
olla. Mõtle se päle, kas Kristus Eunnage ni sinno
Silmi ette om tulnu, et temmâ sulle illembâs om sa-
nu, kui kif sinno omma tawweus nink õigus, nink

et liik sinno omma, temmä suurusse eest om mahha
saddanu. Es. 2, 17. 19.

§. 10.

Kui sa Kristust tõtteste ollet nännu, sis ei olle sin-
na muud middäke, kui selget Armo, selget iggawest
Õigust temmä sissen nännu. Se wäräp liik Pattu
nink Häddä ärrä. Kui sa Kristust ollet nännu nink
tundnu, sis voit sinna lige Innimiste nink Englide
Õigust Jalguga söllu kui neide Õigus sinno tahhas
Jummala een wasta wõtliffus tettä.

Kui sa Kristust olled tundnu, sis ei sa sinna ilma
temmätä tundma hääd teggo tettä. 2 Kor. 3, 5.

Kui sinna üski Kristust ollet nännu, sis ollet sin-
na teddä nännu kui seddä Paed, kumb kõrgemb om
kui omma õigus, kui Satan nink Pat, laul. 61, 3. nink
se Paas tullep sinno perrä, 1 Kor. 10, 4. Kummast ilma-
mahha jätmata Armo messi jusep sinno postotada.

Rae henne päle, kas sa kunnake Kristust omme
Silmi sisse ollet wõtnu, kui seddä ainust Esäst sün-
dinu Poiga, täüs Armo nink Tõttet. Jani 1, 14. 16. 17.
ärrä olgo hennega rahhul, seni kui sa kindmäste tijät,
et sa ollet Kristusse mannu tulnu, nink se Pae pääl
saissar, nink ollet temmä armo Kutsmist kuulnu ja
wasta wõtnu, nink temmäga kofko lepnu, et temmä
sinno õiges tees.

§. 11.

Mõnne Innimisse woima kül ussust häste kõn-
nelda, ni kawwa kui nemmä terwe omma: ent weidi
om-

omma nemmâ Ussuga ôige tutwa. Kristus om püh-
ha Kirjä Sallaus, nink Arm om Kristusse Sallaus,
ussminne om se imme Assi Ilman; kui sinna ommast
middäke förwale pannel, sis ollet sinna teddâ riknu.
Kristus ei sa se päle sugguke kaema ni, et se ôige usf
olles. Kui sinna ussut nink Kristusse mannu tullet,
tullet, sis peät sinna omma Digust tade järnä, nink
ei middäke hennega toma, kui omma Pattu. Se om
üts folg sönnä!

Sinna peät ärräheitmä fik omma pühhäust, Püh-
hendämist, hääd tekko nink Allandamissi; nink ei
peä middäke hennega toma, kui omma häddä nink
Pudussi, muido ei kölba Kristus sulle mitte, nink
sinna ei kölba Kristusse. Kristus tahhap üts lun-
nastaja nink Wahhemees olla, kâ minfaki ei olle seg-
gätu, nink sinna ei peä muud middäke kui üts ärrä-
kaddonu nink sunnitu Pattane ollema, muido ei sunni
sinna nink Kristus ei iggawel fokko.

Utsik assi Ilma pääl ei olle ni rasse, kui Kristus
ütsindä, kui omma Digust wasta wotta, se om, ted-
dä Kristusses tunnistama. Kui sinna ommast, fige
wähhembät temmä förwale pannel, sis ei olle temmä
ennämb sulle Kristusses.

S. 12.

Kui sa tahhat Jummalä mannu minnä, nink sul-
se tullep muud middäke meelde hennesest, minf per-
räst sa wastawöttik olles kui Kristus, seddä nimmeta
Wast Kristusses. Utle! Toggane ärrä, Kristusse

Werre Sigusfelle peap ütfindá Boimus ollema, ilma temmárá om lik Pabel, se peap saddama, kui Kristus peap laisma jámá.

Sinna saat hendá römustama, kui temmá saddamisfe Páiw tulley. Esa. 1, 10. 11. 12. Kristus om ütfindá waiwa kandnu, nink temmá man es olle muid keddáki. Jes. 63, 3. Kui sinna tálle middáke kórwale pannet, sis saap temmá seddá Bihhaga mahha sókma.

§. 13.

Sinna arwat uffmist fórges asjas. Ent kas om ka kunnake sinno uff úttel kiusatusse Tunnil, ókwa kaeda olnu, kui lik sinno Pattu omma sinno Silmi een olnu? Kas Satanalle om lubba olnu teddá puttu, nink kas Jummalá Bihha sinno páál rasse om olnu? Kui se om olnu, et sinna Pórgo kurgun nink Hawwan ollet olnu, sis om Jummal sulle woinu náúdá Kristusfui seddá lunnastusse Hinda nink Sigust; sis ollet sinna woinu útteldá: O, Kristusfen náe minna Armo kúl; Nink ni woit sinna seddá suurt sónna perrást útteldá: Minna ussu, se uff, ke ei olle árrákaetu, se heljup pea.

§. 14.

Uffmisfe man peap Pattust úts selge Tundminne ollema, Kristusse Werre árrátenimisfest, nink Kristusse háástmelest, ei mu minkí perrást sinno ónsas tetatá, kui seperrást et sinna úts waine Pattane ollet, ne omma rassemba asja. Kui Jhna loma, lomolik Joud ei

ei kôhta mitte usku, kui Pat nink Pattu Süüd sinno päle rükkivâ, rôtteste usku, et Kristussen weel Arm nink Tahtminne om sinno ärrâpâstâ, kui Satan neid Pattu soâmelle ette heidâp, nink Heng heidâp neid jälle Kristusse päle, se om Armo Oppetusse perrâ. Sis teed sinna teddâ Kristusses; se tarbis om temmâ Kristus. Kristusse Berre Digusf wasta wõtma nink ilma, ei mitte ilma Kristusse Berre digusfeta tahtma ônsas sada, kui lâbbi temmâ Berre. Se om se Pätük Armo Oppussen, kui se Heng ni häste omman hâ Teon, kui ka sis kui kirtsas kâen om, woiw üteldâ; ei muud keäke kui Kristust.

Temmâ ainuld nink ütfindâ om mulle Digusfes, Pühhandusses nink Pâstmisfes antu, ei mitte minno Allandus, ei ka minno Teo ehk Armo. Tundmisfe: Sis om se Heng kigin Tormin rahhul.

§. 15.

Sinno omma Digus nink hâ meel henne ülle saatwa sinno Satana Riufatusse olla, Jummai lassep teddâ sinno päle tulla, et siano omma Digus nink hâ meel henne ülle ärrâ kaos, sest ne keelwâ Kristust sinno mannu tullemast. Enne kui Kristus sinno soâme sisse tullep, ei lâ nink ei taggene se Hukkapanneinne weel mitte; sest kun Hukkapanneinne om, såäl om weel soâme kallestust, kui sinno süddâ saggede sinno hukka paunep, se om üts täht, et Kristus ei olle sinna soâmen.

§. 16.

Kui sinno Pattu Wölg sinno soämen mäsfap, sis hoiija hendä, et sinna omma soänd ei otsi mu wisiga waigistada, kui Kristusse Berre läbbi; Muido läät sinna Kurjembas. Wotta Kristust Rahho teggijäs. Ewefr. 2, 14. Ärrä kaego omma hä teggode päle ei sa omma Silmä We päle.

Sinno olgus olgo Kristus, ei mitte sinno hääsja. Sinno hä asja ajawa ni sammute Kristust sinno mant ärrä kui Pattu, kui sa ennege se päle lodat. I Kor. 1, 17. Tan. 9, 25.

Kae Kristusse päle, nink te sis ni paljo kui sa tahhat. Saisa omma terwe melega Kristusse Berre Digusse päle, nink hoiija hendä, et sinna ei salsu ütte Jalaga omma Digusse nink toise Jalaga Kristusse Digusse päle. Enne kui Kristus tullep, nink omma Armo sinnule annap, sis ei olle sinno soämen muud midä dake kui Hukkatus, Hirm nink Raalminne. Se Heng om peljo nink lotusse waijel, se om üts halw luggu.

§. 17.

Kel hirm om omme pattu nink soäme halwusse pohja nättä, ke ni kui Pörgo haud nättä om, nink seperräst ei Julgu sinna Kristusse ärrätenimisse päle lota. Et sinna hendä särättes hirmsas pattatset tunsnet; Kae Kristusse päle, ehk sa käl suur Pattane ollet; wotta teddä Genkostihas; sis saat sa löidma, et temmä om Jesus Kristus se öige.

Ratsite mötlemisse, nink soäme waiwa ja Mäs-
sämisse al, kae sinna ilm mahha jätmätä Kristusse
päle. Urranakkako omma Pattu Wigga Tundmissen
mitte Satanaga jahtma; (enge üttele:) minne Kris-
tusse mannu, se saap sinno kaibusse päle kostust and-
ma, se om Kristusse Ammet, et temmä meije eenkost-
ja om. 1 Jan. 2, 1.

Temmä om meije Käe. Mees. Temmä om Sä-
dusse Tundja, Ebr. 7, 22. Temmä om ka meije
Wahhe. Mees, nink kostap selle Sigusselle, Kal. 3, 20.
1 Tim. 2, 5. Se Ammeti päle om temmä Wandnu,
Ebr. 7, 20. Anna fik Kristusse kätte, kui sinna essi
omme Pattu eest middäke tahhas massa, nink anda,
sis tagganet sinna Kristussest ärrä. Temmä om se di-
ge, nink om sinno eest Pattus tettu. 2 Kor. 5, 21.

§. 18.

Se Satan woip käl pühha kirja mäletäda, nink
sedda käända; Ent sugguke ei woi temmä essi sesam-
ma päle kosta. Temmä peap Kristusse Sönnä öige
kallis; se Sönnaga om Kristus essi Satana Suud
linni sulgnu. Matt. 4. Terwen Pibli Kamatun,
nink pühhän Kirjän ei löwwä meije üttele kalge Sönnä,
neide waiste Pattatside wasta, weel ennämbäste täh-
hendäp Pühhä Kirri, et särätse ütfindä ne Armo An-
numa omma. Ioda Kristusse hä mele päle, sis saap
sinna ka hä melekikus, kui sa näet, et sa ei woi usku,
sis mötle se päle, se om Kristusse Tö, sulle usku anda.
Palle tedda Usku perräst; temmä om, se Tahmist
nink

nink Täütmist omma hämele perrä annap, Will. 2, 13. Sulle sagu halle meel, nink pelgä ülle omma Umbussu, se Pattu sinno soāmen surembas teep, kui Kristus, nink Kristusse Waiwo; nink ärrāteenimist wāh-hembās teeb nink temmä Weerd tūhjās arwap.

§. 19.

Sinna kaibat öige wāega henne päle essi, kui sinno Pattu Häddä ajap sinno ennāmb, Kristusse päle kaema, kui henne päle, sis om se kül öige: muido olles sinno kaibus kawwal nink tūhhi.

Se üts häddälinne nink halle assi, omma hä teggode päle kaema, nink sega rahholik olla, kui süddä weldikesse om kerges sanu. Kai sa Kristusse päle peās iks kaema, nink sa kaet omma hä teggode päle, sis läät sa kõrgis. Ent kui sa Kristusse Armo päle kaet, se teep sinno maddalas, nink allandlikkus. Armust ollete õnsas sanu.

§. 20.

Rige sinno Riufatusse al, ärrā heitko omma meeld nink totust ärrā, Jak. 1, 2. Ne Karristusse ei olle mitte sinno Hukkatusses, enge et sa Kristusse, se Pae päle peät kinnitetus sama. Sinna wolt omman Riufatussen süggāwest alla wajoda nink ni liggi Põrgo Hawwa were pāäl olla, et sa peä sinna sisse sattat, nink süggāwāmbāst ei woi sa tulla kui Põrgo Hawwa kōtto sisse, (oh kui paljo Pūhhi om sääl olnu, nink Satanast waiwatus sonu;) Ent ka sääl woi sa weel tännitādä Armo Järje pole. Jan. 2, 4. 5.

Se armo järje mant ei tulle keäke taggasi, ke puh-
 hastetus es saas, nink päle se weel ütte Ohwrit henne-
 ga toop. Sönnä Namatun 21, 26. Seperräst om
 Kristus meije Armo järg, meije Ohwer, Altar, nink
 Rörge-Preester, temmä mannu ei tophi mu keäke läb-
 hüneta kui üts Pattane, ke tullep se kalli Werrega
 kumba temmä meije eest ütskörd om wallanu. Ebr.
 7, 27.

§. 21.

Mötsse Eenkojus kiki neide päle, kumma Armo
 Annumis omma sanu, nink nüüd jo Taiwan omma.
 Sinna möclet: O mes minna waine sääl saas olle-
 ma? Se kige suremb Pattane ei olle igaäwel Kris-
 tusse Armole ni suur, et temmä teddä es wois pästä.
 Ärrä möctelgo katsite, peä totust finni, kui kii hämmär
 om siski peät sinna Kristusse päle kaema, se om se
 Esä Armo nink Heldusse Zulg, kumb Taiwan om
 üllendetu, et kii waise Pattatse sinnä ikkes peäwä ka-
 ma. Satan ehk sinno omma süddä heitko sulle ette,
 mes nemmä tahtwa, ärrä moisitko sinna kohhut hendä
 ülle, Kristusse sönnä massap middäke. Temmä om
 Elläwide nink Kooljide Sundja, temmä käen om wi-
 mäne kopto Sönnä. Temmä Berri pajatap ärrä
 leppitämist, Kol. 1, 20. Pohhastamist 1 Jan. 1, 7.
 Pästmist. Ap. Tegg. 20, 28. Lunnastamist. 1 Petr.
 1, 19. Ärrämöskmist. Ebr. 9, 13. 14. Öigestegges-
 mist. Rom. 5, 9. nink Jummalä pole läbhünemist,
 Ewes. 2, 13. Ei mitte üts Zilk peä sest Werrest il-
 mas.

masjanda ollema, ehk ärräkadduma. Saisa nink kule, mes Jummal saap ütlema; Sest temmã saap Rahho kulumama ommale Rahwale, Saul. 85, 9. Temmã tootap Armo, Hallestust nink Rahho, 2. Tim. 1, 2. Se om Esã nink Kristusse Hããl.

§. 22.

Oda Kristusse Nãutmist, ni kui Hao: Tähte oter-
tas. Temmã saap tõtteste ni ette tullesma kui Hom-
mungunne werrew Haggio, nink ni kui üts Wihm,
kumb maad hãmmes teep, Hof. 6, 3. Ni weidi kui
keãke pãiwã Täusmist woip keeldã, nida om ka Kris-
tus se Öigusse Pãiw, Malak. 4, 2. Ärrã kaego mit-
te ütte ainust Silmã Pilgmist Kristussest ärrã, nink
ärrãkaego mitte eddimãlt Pattu pãle, enge eddimãlt
Kristusse pãle, kui sinna Pattu perrãst kurblik ollet,
nink sinna ei nãe Kristust mitte. (Zagha. 12, 10.)
heidã kurjust ärrã! Rigin ommin Teon kae Kristus-
se pãle: Enne kui sa middãke teet, sis palle andis,
teggemisse man palle abbi, kui om tettu, sis palle, et
temmã seddã hããs wõttas. Ent kui sa ni ei te, sis
ollet sa lihhalik nink kõrge melelinne. Ärrãteppo Ar-
mo. Oppussest mitte Sãdust, ni kui sulle üts Osã ol-
les tettã, nink kannatada, nink Kristus olles ennege
üts pool Kãe: Mees, nink ni kui sinna weel ütte Os-
sa Pattust peãs kandma, nink waiwa nõqqemã. Las
Pattu kül sinno Sõãnd murda, ent ärrãlaske neid
mitte sinno lotust Armo pãle mahha lüwõã.

§. 23.

Rae ennämb Sigessamisse, kui Pühhendamisse päle, ärrä tekko Kristust mitte Moseses, ke ikkes tahhap; enge kae temmä päle, kui se, ke sinno Wölga om henne päle wõtnu, nink omma Armo Nouwo essi saap täütma. Kui sa ennämb omma hä asju, nink teggode päle, kui Kristusse ärrätenimisse päle ollet kaenu, sis saap sulle paljo kahjo ollema. Kristusse ärräteniminne peäp ütfindä sinno lotusse Pohhi ollema, minkpäle sa woit saista. Kristus om ütfindä se Auwustusse lotus, Kol. 1, 27.

§. 24.

Kui melje Jummalala ette astume, ei tohhi meije muud middäke-kui Kristust hennega tuwma; ik mes meije kõrwale tome, meije Walmistamine om ütse kurri assi, nink rikkup usku. Kä lodap hätegaode ehk ka se Armo päle, mes temmä om jo sanu, se ei tunne Kristusse ärrätenimist mitte.

Se om se, mes seddä Uskmist ni rasses, nink üttes asjas teep, ke ülle meije moistusse om. Kui sinna ussut, sis peät sinna kif sinna hääd asju, sõnna kuulsimist, häädteggõ, Uskmist, Allandussi tühjäs nink Sit-tas arwama. Willip. 3, 7. 8. nink ei middäke muud kõrwaste kinni piddämä kui Kristust.

Eggä päiwä peawä sinno teggo, nink omma abbi tühjäs tettus sama. Sinna peät kif Jummalala käest wõtma, Kristus om Jummalala ande, Jani 4, 10.

Ust om Jummalä ande. Ewef. 2, 8. Pattu andis-
andminne om Armo ande. Rom. 5, 15. Oh kuis
wäega mäsfäp, jahhip, nink taplep se lomolik mois-
tus se wasta, et fik peäp kinguu nink antu ollema,
nink et temmä omma teggodega ei woi middäke ärrä
tenidä; et fik tö tühjine om, nink ei massa Taiwan
middäke.

§. 25.

Kui lomollikko Moistusse kâen olles olnu ütte ön-
susse Teed tettä, sis olles temmä ennâmbâste önsust
Englide ehl Pühhide kätte säädnu, et ne seddä olles
woinu müwä, kui se et nemmä önsust Kristusse kâen
näewä ollewat, kâ seddä ilma annap, temmä olles
seddä ni säädnu, et seddä önsust olles wotnu teggodega
osta. Seperräst pöllep temmä Kristusse ärrätenimist
ärrä, et se fik neide omma asju tühjäs teep, se ärrä-
rikkotu loom tees ennembâ fik ilman, kui seddä, et
temmä Kristusse mannu tulles, nink temmäga kofko
leppis, Kristus ei tahha middäke nink se Heng tahhap
tälle wäggisi ommast middäke päle ängätä.

§. 26.

Sesamma sure Esitusse päle mötle sinna, kumb
kige Ilma pääl om. Kas sulle konnagi Kristusse ärrä-
äteniminne; nink temmä ilmotsata Waim nink käl-
teggeminne, kumb temmä surma läbbi om sündinu,
om swämen selges sanu. Kui se sinno Hengel sel ajal
kui Pattu nink Jummalä Wihha koorma sinno Henge
pääl

pääal rasse om oinu, arowalikkus nink selges om sanu;
sis om se, se öige Arm.

Ei mu keäke kui üts Waine Heng omman Häd:
dän tunnep Kristusse ärrätenimisse surust, kel ommast
ärräriskmissesest weidi Tundmist om; sel om ka weidi
Tundmist Kristusse Werrest, nink ärrätenimissesest.

§ 27.

Katsite Mõtleja Pattane! Sinna kaet sinnä nink
tennä, nink ütlet: Kes näütap meile, mes hä om?
Sinna kaet henne man ärrä, mes sulle hääst asjust,
nink ommast Öigusesest olles, nink tahhat henda essi
sega arowitada; ent se om parremb, kui sa omma Häd:
dä tunnet, et sa sis Kristusse päle kaet: Käändke
henda pattust temmä pole, sis sade teije önsas joma,
kun teije ollete nink elläre. Eiaj. 45, 22.

Ei olle muud keäke, ke wois arowitada, kui tem-
mä. Temmä om ütfindä se Päästjä, kae ilma temmä-
tä, kohhe sa kaet, sa ollet hukkan. Jummal essi ei
tahha mu kelleki päle kaeda kui Kristusse päle, nink
sinna ka ei peä mu minki, kui temmä päle kaema.
Kristus om üllendetus sanu kui se Wast Stug lanen,
et ne Pattatse figest Ma: ilma orrast, teddä wowa
kaeda, nink omma Paiget temmä pole käändä.

Jummal tahhap, et sinna temmä pole peät kae-
ma, seperräst om temmä teddä Awustusie Järje pä-
le pandau, et kif waije Pattatse temmä päle peäwä
kaema. Kif ajap sinno temmä päle kaema, nink midz

däke ei olle, ke sinno temmä mant keläs. Sest temmä om hiljameelik, nink süddämešt mattal, Matt. 11, 29. Temmä saap fik esfi teggema, mes temmä ommast lomakeisist tahhap. Cenkojus; neid nörfu kandma. Rom. 15, 1. Tälle es olle ka hennesest esfi mele hääd, temmä ei sa mitte sinnust sädusse teggo tahtma, temmä saap sinno tassatse Waimoga förda saatma, nink siano Koormat kandma. Kal. 6, 1. 2. Temmä saap andis andma ei mitte säitse förd, enge säitse kummendförd, säitseförd. Matt. 18, 21, 22. Se olli Petrilie rasse usku. Sest et meile se andis andminne ni rasse om, sis mötleme meije, Kristus olles ka ni folg kui meije.

§. 28.

Meije arwame Pattu üllemärä sures, nink mötleme Kristus tees ka nida, nink mödame temmä ilmoatsata Armo meije mödo perrä, nink ilmoatsata ärrätenimist meije Pattu perrä, se olles Jummal Teorus. Saul. 103, 11. 12. Jes. 40, 14. Rule, mes temmä ütlep: Minna olle ütte lunnastamist löidnu. Hiob 33, 84. Kristussen om mulle hämeel, ütlep Esfä Matt. 3, 17. Jummal ei tahha muud keddäke kui Kristust, ei middäge arwita sinno kui Kristus. Nink ei keäke te sinno rahholikkus kui Kristus, temmä om Esfä leppitanu, Jummal teep Kristusse per-räst. Sinno ärrätenitu Palk om Pörgo haud, Wihho, nink ärräheitminne, Kristusse ärräteniminne toop

Et.

Ello, andis andmist nink wasta wötmist. Temmä pannep sulle Hukkatus ette, ent annap sulle Armo, andisandminne om Kristusse Au nink Önsus. Mötse le se päle, ni kawwa kui Kristus siin Ma pääl om köndnu, sis om temmä ennämb Müütnikkuidega nink Pattatsidega ümbre käänu, kui Kirjatundjide nink Wariseridega, kumma temmä jäädwä Wainlasse olliwa, nink hendä ommast melest öiges mötliwa. Ei olli ni kui sa wahhest mötlet, et temmä nüüd ommat Numustussen neid waisid Pattatsi ärräpöles; ei mitte! Tälle om weel täämbä päiwäni sesamma Armo: süddä Taiwan Pattatside wasta, kui täl ma pääl om olnu, nink ei sa ka ümbre mudetus.

Temmä om se Jummalä Woon, kumb se Ilma Pattu kannap, Jani 1, 29. Temmä om essi neid Riufatussi, Melehaigussi kistsast ollemissi, nink peräto ollemissi, kumba sinna tunnet essi ka ärräkannatanu. Temmä om seddä mörro Kariikat jonu nink sulle seddä Maggusat jätnu. Hukkatus om otsan, Kristus om Jummalä Wihha kii ütte kōrraga ärräjonu nink ei olle muud middäke kui önsusse Kariikat jätnu.

§. 29.

Sinna ütlet: „Minna ei woi usku; mulle ei olle ka öiget murret nink haigusst minno Pattu ülle.“ Seperräst köspat sinna Kristuselle, kui sulle muud middäke ei olle kui Pat nink Häddä.

Minne Kristusse mannu omma Umbussuga nink
palle õiget Pattust Eäändmist; se lát temmá auvus!
Ütle Kristuselle: „Isand, minna ei to sulle õigust
ei ka andit et minna se läbbi saas wasta wõtlikkus ehk
õiges, minna tulle nink tahha sinno õigust nink andit,
nink peä neid sama. Meije tahhame hämelega Kris-
tuselle middäke meije ommast hääst tuwwa, nink se
ei peä ollema, meije Eige illusamba asja, mes meije
ommast läest tome, ei massa mitte ütte Palluskit.
Arm nink meije ärräteniminne ei woi ütten saista.
Lit. 3. 5. Rom. 1, 6.

Se om sel lomolikkul Innimisel wäega wasta,
nink ei tahha temmá Pä sisse minnä, et temmá ni
paljalt peäp tulles, nink ommast õigussest ei peä
Eige wähhembát hennega toma, sega surustelleta. Om-
ma õigus, nink omma Abbi. Ne omma Eats Arm-
sa latsse, kumbe usjan kannetas, kumbe se lomolik är-
rärikkotu meel hoijoy, kui omma Ello. Ent nesam-
ma Eats asja tewä Kristus tühjäs, et temmá teddä
ei tahha; Kristus om neile õkwa wasta.

Kui se lomolik Moistus peäs ütte Ewangelium-
mi ehk Armo Oppust teggemä, sis saas se õkwa was-
ta ollema, selle Armo Oppuselle, kumba temmá om
andnu; se lomolikko Moistusse Armo Oppus saas
ennege neile õigille, laitmatuille, nink Pühhile Eõlba-
ma. Ent Kristus om omma Armo Oppust, sinno,
se om, waiste Pattarside, nink üllekohtorside ja ärrä
waannotuide perräst tennu, Se lomolik moistus ei

woi seddâ kuulda, et se Armo. Oppus ennege Pattat-
sille sünnip; temmâ heidâp ennembâ fik lotust ärrâ,
enne kui temmâ ni kui waine tahhap Kristusse man-
nu tulla.

Ni peä kui se loom Pattu Bölla nink Nuhtlusse
läbbi Häddâ sisse tullep; sis orsip temmâ omma wan-
na õigusse nink Waggause, Pessâ taggo, nink kange
Kässî om waja seddâ Pessâ ärrähäetädâ.

Armo Oppus ei oja leddäge Onsusse mant ärrâ;
kui neid, kâ hendâ essi õigendawa, Kristus kaep en-
nembâ se fige hirmsamba pattatse päle, kui särätse
päle, hâ hendâ essi wäep õiges tettâ; sest ke Pattane
ei olle, selle ei woi temmâ ka õigust anda.

§. 30.

Juttu wisi perrâ ütlep kül mõnni, minna olle üts
Pattane. Ent tõttega ni kui waine Müütnik palle-
ma: Jummal olle mulle waiselle Pattatselle armolik.
Se om se fige rassemb Palwus sel Jmal. Se om
pea üteltu: Minna ussu Kristusse sisse; Ent
Kristust näggemâ, täus Armo, nink Tõttet, kelle
Tawweusfest sa woit wõtta Armo, armo perräst: Se
om se õige assi; ent teddâ sõämeft tunnistama, kui
Peter, et temmâ om Kristus, se ellawâ Jummal
Poig nink se ainus Kae. Mees, se lät lihha nink Ber-
re Moistusse ülle, neid om kül, kumma Kristust
Õnnisteggijäs kutswa, ent weidi tundwa teddâ
nida.

§. 31.

Suremb assi ei woi ilma päääl meije Silmi ette tulla, kui Arm nink Häsus Kristussen, ke omma Silmä se päle heidäp, se tunney ka seddämaid, et se Nuwustus nink Häsus temmä perrält om. Näggemisse nink Tundmisse perrä tullep sis ka se kinni wotminne.

§. 32.

Mulle om nüüd weel häbbi, kui minna se päle mötle, et minna omma Luggemisse nink Laulmisse man weidi Kristusse Werd olle tundnu. Nink se om ommete se Armo Oppusse Päässi. Üts säetu Kristi Ust ilma Kristuseta om üts hirmus Assi, ni kui Pörgo houd.

Stano man woiwa mitto hä asja olla, nink siski woiw sülle üts waja olla, ke teep, et sa kurblik Kristusfest ärräläät. Sinna ei olle weel kif ärrämünu, mes sul om, sinna ei olle weel kif omma Sigust ärräwisanu, sinna wolt kaunin Ello kombine eddesi minnä nink siski Kristusse Wainlanne nink wastane olla kigin ommau Palwussen nink Jummalä Drjussen.

§. 33.

Kiusa kigest wäest Pühhäusse perrä; Ent ärrätekko omma Pühhäust Kristusses, et sa se läbbi Onsusust jaas. Kui sa seddä teet, sis saap se üttel ehk töisel wisil jälle mahha kiskotus sama, Kristusse ilm
mööde

möötmatta kúlteggeminne, ei mitte sinno Pühhäus, peäp sinno Jummalä een öiges teggemä. Tulli saap sinno Pühhäust kui Jesand hendä ommast Pühhäusfest nink Auwo Järjest saap näütämä, sis saap se ütfindä kui öige uff jämä.

1) Kui sa kii se aino iggawetse Armo nink Halles-
tusse, Pae Kristusse päle ollet pohjandetu.

2) Kui sa ilmjätmätä Kristusse iggawetse öigusse nink ärrätenimisse päle kaer, nink se sissen ellät; sest se pühhendäp soänd nink ilma serä jöäp süddä lihhalikkus.

3) Sen kaemissen Kristusse päle näet nink tunnet sinna Pattu hirmsaust, nink häütust öigede, nink se man ka siski tijät, et kii om andis antu, nink Kristusse wasta middäke ei olle.

4) Kui sa sen kaemissen pallet, Jummalä sönnä kulet, nink kii teet nink tallitat, nink ikkes se man tunnet, et sa ütts pürretetu doom ollet, nink et sinno Teo tämwelikko ei olle, ent Kristusse sissen ikkes wastawöttlikko.

5) Kui sa sen kaemissen kii omma kittust, Öigust, nink mes weel om kui hirmsa asju Jalguka sökkut.

6) Kui sa ilmjätmätä ütfindä Kristusse Öigusse sissen tahhat olla nink ellädä.

7) Kui sa hendä römustat, et kii sinno omma öigus nink hä asja kaddowa, nink löpwa, et Kristus ütfindä kui leppitajä Troni pääl saas üllendetus.

8) Kui sa luge omma hâteo ülle, ni hâ kui se ka woip olla, kumbe sinna ei olle tennu, ülleskaemissen Kristusse Armo päle, leinât; sest kük Jummalas Orjus om üts kolu Tô, kui süddâ Kristusse Berrega ei olle mõstu nink kâstetu. Ebr. 9, 14.

§ 34.

Ommast Wâest nink Tâhtmissest ei woi meije Onnisteggijâ mannu tulla, seddâ tunnistas pühhâ Piere nida, nink eggâüts süddâ kel teggemist om olnu Kristussega, se om seddâ ka ni löidnu. Kristus om ni ülli suur, et waine loom ommast jõuwust ei jõwwa teddâ mitte kâtte sada. Kristus om ni ülli pühhâ, et üts waine loom ei tohhi temmâ päle kaeda. Temmâ om ni ülli hâ, et loom essi hennest ei woi usku, et temmâ ni om. Essiârâlikkult kui waiselle Janimisselle, se terwe ärrârikmine filmi ette tullep. Kristus om selle lomule ni kõrge nink Auwolik, et temmâ ei tohhi temmâ wole lähhünetâ, seperrâst peap ennege-üttete Waiselle Pattatselle Jummalast middâke Absbis tullema, enne kui temmâ Kristusst woip wasta wõtta, ni woimata om se, et se waine paljas loom seddâ wois tulla nink kâtte sata.

§. 35.

Se Kristus kumba Janiminne ommast jõuwust nink melest hennele saap, ei olle se õige Kristus. Ütsik ei woi temmâ mannu tulla, kui se Essâ teddâ ei tõmba. Jani 6, 44. 46.

§. 36.

Wimäte wotta seddä Nouwo wasta: kae eggä päiwä Pühjän kirjån, sääl sisen om Kristusse süddä löidä nink tutta.

Walwa omma homo Pattu wasta; kae kui hirm-
sa nemmä omma: Sis ei sa sinna neid iggawel teg-
gemä. Lasse hendä ikkes ütte waise allanderu nink
murtu söäme saisusen löidä; eggäüts sinno Esitus-
sist tekko sulle haiget, panne omma söäme liikmissi
täpbele, nink olle walmis Armo näütmissi wasta
wõtma.

Ärrä piddägo mitte seddä omman teedmissen sin-
no süddäme pääl, pruksi se wasta ilma wiwitämättä
Kristusse Werd. Jummal losses sulle se tarwis
neid pattu söämen rasses mianä, et sinna Kristusse
päle peät ülles kaema.

§. 37.

Kristusse Armo ärrä ärwako se perrä, kuis sinno-
ka Käsfi käüp, enge mötle se päle, mes temmä sulle
om tootanu. Tennä sinna Jummalat se ülle: kui
temmä sult kii tübjä Tuggesid mahha kiskup. Tennä
lige eest mink läbbi temmä sinno wirkas teep, nink
ülleskaemissen Kristusse päle hoijap, Löbbi nink per-
rāntiusatus om parremb, kui lihhalik Julgus nink
Körge meel.

§. 38.

Ütteft leigest ninf holetu melest soap wimåte üts julge Waim, fe pattu teep, ninf ka Palwust peap, Zeige olleminne om Kristi ussu ellote üts õige Markun, ninf surm, kui se Markun ütte jäädwå, ninf tõttelikko ümbrefäämisse läbbi Kristussega: ninf ülleskaemisse läbbi temmå päle, ei sa soåmest wåljakisotus; sis soap se weel, kui sinna Kerkutte ninf pühhä lawwale küt, ikkes kurjemdas, ninf toop sulle surma.

§. 39.

Ärrå arwako omme Armo andit muiide perrå, enge kae las nemmå pühhä kirjå perrå omma. Ze mes sa peät reggema, fige jõuwo ninf ussutawussega ninf sinno tõ olgo sulle kallis soåmen, ent hoiija hendå, et sinna häteggode man hendå ei rõmusta; ärrå rõmustago hendå ka mitte Pattu man: Kik rõmustaminne, kum Kristussest ei tulle, tulgo muido kost taht, om kahjoliik.

Olle Palwussen kindmå; muido ei jä sulle Ossaust Jummalaga, ni kui sa ollet Palwusse man omman Kambren, ni saat sinna ka ollema Arwalikko Jummalata Zenistusse man.

§. 40.

Ärrå arwago neid häteggosid Rittusse perrå: Kas sinna allandlikko soåmega, ninf ülleskaemissen Kristusse päle neid ollet tennu.

Se sure Andide nink Teggode eest. Üts suur pühhä Mees olli ennemuste: se üttel: Minna pelgä ennämb omma häteggö, kui Pattu. Hä Teo saatwa minno saggede Rörkuse sisse. Ent Esitusse tewä minno maddalas.

§. 41.

Kokko hennese Kristusse Armo warra, nink panne temmä Armo näutmist tähhele, temmä Arm teep sinno söänd walgesses, temmä een nink pattu wasta sures. Ärrä põlgo lige wähhämbät Armo-tundmist ärrä; Zummal woip sianu säräitse saiusse sisse laske tulla, kumman sulle ne lige wähhembä Armo Näutmisse tullulikko omma nink ka se mes 1 Jani Kam. saisap 3, 14. w. et sa neid Willitsid woit armastada, saop sulle ni kallis ollema, et sa seddä lige Ilma Auwo eest ei sa ärräandma.

§. 42.

Jä Tötte Tundmisse mannu, ent ei mitte wihsaga, ehk teotamisfega. Tösta neid saddanuid ülles, nink sada neid jälle kõrda, Kristusse Tömelelikko Hallestusfega. Sae neid murtu, nink ärrä lääntu kus kante Armo Oppusfega jälle paigale.

Uhe Waim! ärräpõlko neid nõrku Pühhi mitte se woip sulle johtuta, et sinna lige wähhämb neide seän püwwas olla. Wõra ehk töise Nörkuse wasta olle söämelik; ent omma Nörkuse wasta olle kibbe,
min.

minne neid Többitfid, nink perräjättetu Hengi kaema;
nemmä omma mõnda tundnu.

§. 43.

Jä omma ello Pölwe sissen. Ommatside wasta
olle ni usfutaw, ni kui Jffanda wasta, olle weitsika
rahbul; Sest sa woiit kül weitsika eddesi saija. Se
weidi warra mes sul Jhho polest om, olgo sinno me-
lest weel ikkes liig; sest sinna essi ei olle se lige wäha
hambä wäärt. Ent kui sulle paljo Taimalikust hääst
antas, sis ärränakkago seperräst holetus sama, et Kris-
tus ni rikkas nink helde om. Peä töist Jnnimist par-
rembas hendä, peä hendä kui säräst, ke wäärd olles
kigist pühhist Jalguka sökkotus sata. Panne Ilma
asju tühjäs nink kadduwas, nink wotta Kristust üts
finda ümbre omma Armoga.

Zeinä se ülle, et sa peät näggemä, et Kristus neil
Jnnimissil ni wõras om, nink et ni weidi temmä per-
rä küssiwä, üts tühhi assi om ennembä mele sisse tul-
nu, kui temmä. Üttel julgel Jnnimissel om Kris-
tus halw, nink se terwe pühhä Kirri üts tühhi Jut.
Se tellko sinno sõämelle haiget, kui sa mõtet, kui pal-
jo Kristitu Jnnimissi Pihhelkonna sissen omma, om-
mete Armo sissen ei saisa, ei olle Kristusse ei ka tem-
mä Armoga tutwa.

Olle walmis Kristi, nink waiwa kanda, ütle Kri-
sti nink waiwale: Terre tullemast. Kanna seddä kui
Kristusse Waiwa Rõmoga, olgo Teotus, Naarmin-
ne,

ne, ärräpölgminne, nink mes eäl sinno päle tullep:
 Rae ennege kos se Kristusse perräst sinno päle tullep,
 nink et sinna feddä essi hennele ei olle tennu.

§. 44.

Kui sa pattu teet, nink sa seperräst waiwa sisse
 saat, sis ei woi sinna hendä Kristusse Kristist Eittä,
 kui sinna fige wähhembät töttet kōrwale jättät, (Matt.
 5, 19.) nink omma söäme wasta teet, se woip sinno
 söämelle ni sammute Wallo tettä, kui fige suremb
 Pattu Eö. Kui sa Pōrgo Hawwa Kurkust ollet
 wäljä Eissotu, nink Kristusse uskä töstetu, nink ollet
 Jummalä Majan ehk Poggodusfen assend sanu, O!
 Sis peät sa ka hendä omman terwen Ellun kui Armo
 Annum näütmä, nink widdämä. Sinna ärräpäste-
 tu Heng! Suur Tenno peät sa Kristusse ilmjäts
 mätä andma, nink omman Ello käuigin, Hääd Teggo
 nink kōmbid üllestäütmä. Eggäüts pühhä Päiw
 peät sulle Tenno pühhä ollema, nink Halletuja laul-
 ma! Sulle om offaust Kristusse pühhä Eoglide
 nink Pühhidega. Kut sa Kristusse Jhho nink Ber-
 re Sakramenti mannu lähhünet, sis saap sinno
 Heng iggawetse Armo sisse wajoma, ni kui sa
 Kristussega olles mahha mattetu, nink kolu figille
 muile asjulle.

Ilma temmätä: Ni saggede kui sa möiset
 temmä päle, sis heiti ärrä, nink panne immes hen-
 dä.

dä. Kui sinno Pattu Häddä hendä jälle näütäp, siš kae seddämaid Kristusse päle, ke sulle kii om andisandnu; kui sa näet, et so süddä tahhap sures minnä, siš kae Kristusse armo päle, se saap sinno allandamo, nink Tolmo sišse mahha heitmä.

§. 45.

Ärrä lasko ommast melest minnä sinno Košimise se nink Birgomise aiga, kui sa allaste nink Paljas ollit. Ezeł. 16, 18. 9. nink renimä sinno wašta wot. Kas siš sulle se man weel ütš surustelleja süddä, nink förk mötte wois olla? Mötle se päle kelle kae sinno omma hoidnu, et sa ei olle hukka lännu, nink sinno pästnu süggawäst Pörgust. Saul. 86, 13.

Rittä teddä et se Helli Englide, nink Innimiste förwu ette tullep (Law. 1. 148.) nink laula iggawest Armust nink Pittusfest.

Käü eggä päiwä Allandusfen nink Palwusfen nink Armo Silmä Been. Kui ütš säräne, kelle päle se Armo oli om wäljä kallatu.

Ärrä unnetago iggawel omma Pattu nink Kristusse andisandmist; sinno südä nink Kristusse ärrätenimist; sinno nörkust, nink Kristusse Maddalust; ärräunnetago omme Wiklu, nink Kristusse Arstmist. Omma wölga nink Kristusse werre Zippotamist; omma saddamist nink Kristusse Üllestössemist; omma pudust nink

Kris.

Kristusse Lâwweust; omme kiusatussi nink
 Kristusse söämelikko kânnatussi; sinno halwust
 nink
 Kristusse Sïgust.

§. 46.

Onnis om se Heng, teddâ Kristus saap ni löids
 mä, et tälle ei olle omma Sïgust, Willip, 3, 9.
 Enge ke omma Keiwid puhtas om mösknu nink selges
 tennu Wona Berre sissen. J. Arwal. 3, 9.

Sinna waine, ke sa kül Kerkutte nink Lâwwale
 kâüt, ent Arm ei olle sinno sissen. Sis ollet sinna
 Leinämisse wäärt. Urrâ olle sega rahhul, et sinno
 lastas Kerkutte nink Lâwwale kâwwâ; sinno lastas
 kâwwâ, ent sa voit ommete Kristusse Kohto Väiwâl
 ärrâheidetus sada; sa voit kül olla ristitu, ent las
 om sa Kristusse Berre. Sârk weel allale, kumba
 temmä sulle Kiskimissen armust om andnu.

Urrâ piddâgo kerko asja tühjäs ehk naljas. Möt-
 le se päle, mes sa kulet, nink pallo Armo. Olle us-
 sin mianemâ nink kuulma Jummalâ armust, kun sa
 eäle voit faulda: Oppust, Karkistust, Mannitsust,
 nink römustamist om meil wäega waja, kui Wihma
 nink kostet, kui tassane, nink ämme Wihm Hainale
 nink Wiljâle, 5 Mos, 32. 2. Kik, sinno Teggo te
 söämeest, ni kui sa Kristust tenis nink orjos: ni kui
 sa teddâ, nink temmä sinno näes, nink wotta henne-
 le kik joundo temmä kâest.

§. 47.

Panne tähhäle, kui sa omman sõamen hä asja pole saat ajetus. Kui Kristus hääd möttid sõamette annap, peä sis neid kallis, peä seddä sures Armus, kui temmä sulle sõamette annap ütte hääd sõnna, temmäst ütteldä. Tenna Jummalat se eest.

Kae eggä Päiwä, kas se Tõsseminne kõrgest sinno kaema tullep, et sinna ülle omma Pattu ikket! Kae kas se Hao Täht Kristus wastse Armo nink Rahhoga sinno sissen tõssep, nink Kristus lige sinno Tõ man, sinno armsaste terwitap.

Eggäüts tõ, ke meid Waimolikkumbas ei te, se sadap lihha pole; nink mes ellawäs, nink maddalas ei te, se koletap.

§. 48.

Üts Judas woip kül ütten liwwa sisse kasta, nink tälle woip se wäljast piddine ossaus, Kristmisest nink lawwale käämisest olla. Ent Jaan peäp hendä Kristusse Rinna man. Jani 13, 23. Jani luggu om õigede Armo oppusse perrä, sen luun nink Põlwen peäme pallema, Jummalat sõnna kuulma, nink kui teggema. Se Hengäminne Jesusse Rinna man sul latap sõame kallestust ärrä, sadap kahhisemist Pattu ülle, ajap ärrä teige ollemist kumb Hengele kahjoliik om. Se Hengäminne Kristusse Rinna man, allandap õigede, nink teep Henge sõbras Kristussega, nink Pattu teep temmä hirmsas; ja temmä woip lige su-

rem;

rembat Patast nink Pörögo Tungelt Kristusse Auno Korjusse tetta.

Ärrä möttelgo iggawel et se lugau sinoga jo ni om, kui temmä peäs ollema, ehk et sinna jo järäne Kristi Inniminne olles, ke jo kawwete om jõudnu, seni kui sinna sinnä ollet sanu, kun sa hendä ikkes näet, nink tunnet Kristusse üsjän ollewat ke omma Esä üsjän om. Ton. 1, 18.

Tulle, nink palle seddä Esä, et temmä sulle Kristust ärräselletäs: Sis wois süddä rahhul olla, nink fik om hä. Se Palwus om Essäl armas. Temmä and omma Poiga seperräst ommast Üsjäst ärrä, et temmä lige Patastide Silmi een pididi üllendetus sama, kui omma Jffalikko iggawetse Armo, näutmist.

§. 49.

Kui sa Päiwä sisse kaet, sis saap Silm nõraqas, ent jo ennämb sinna Kristusse se Öigusse Päiwä sisse kaet, jo kindmämb nink selgemb saap sinno ussu silmi. Rae ennege Kristusse päle, sis saat sa teddä armastama, nink hendä temmä man töitma. Peä teddä ikkes melen; lasse omme Silmi Kristusse Werre päle ikkes kääntu olla. Muido ajap sinno eggäüts kiusatusse Tuul umbre.

Kui sa tahhat nättä saija kui hirmus Pat om, et sa wois temmäst taata, nink se ülle ikke; sis ärräkaego Pattu päle, enge kae eddimält Kristusse päle, temmäst Baiwa nink kannatusse näun.

Rae eddimält Kristusse Werre Digusse päle, viraäst sis woit sa ka se Armo päse, mes sulle om antu, seddä öigede tutta.

§. 50.

Uffu Eslo man johhuv se saggede, et se Inniminne fige parremba asja päle kaep, mes temmä henne kullen löwwap, nink tahhap seddä omma lotusse pohjas panna: minne Kristusse mannu särätse filmäga, kumma kaewa sinno Pattu, nink Häddä päle. Sulle ärrä olgo middäke teggemist so Armo tundmisse, nink Pühhäusfega, (ne katwa Kristusst kinni) seni kui sa eesmäit Kristusst ollet nännu. Kä omma Armo Tundmisse läbbi Kristusse päle kaep, se om öitse ni kui se, kä Päiwä Wee sissen näep, se hóljup nink Wajub ni kui se Westi.

Rae ennege Kristusse päle, kui temmä Essä Armun paistap, sis näet sa teddä omman Awwustussen, kumb ülli suur om.

Rörlus nink umbuss saap sinno ajama, et sa eddimält peät se päle kaema, mes sinno sissen om. Ent Uffule ei olle minnkaki Teggemist kui Kristusfega, se ülle üldik awwolik om, se sinno Pühhäust ni häste kui sinno Pattu wäräp. 1 Kor. 1, 30. 2 Kor. 5, 21. Kä omma digust ülles säep, nink kaep se päle, nink römustap hendä se ülle, se saap fige surembat Wäär Jummalat ülles, kä temmä hirmo nink katrite Mötlemist weel jurembas kaswatap. Kui sa Kristusst

omma silmä ärräkänät, sis wajuw sinna kui Peter
 Järwe pääl: (Matt. 14. 31.) kätte Mötte sisse.

§ 51.

Üttel õigel usklikkul ei pu iggawel rõmustamist,
 kui sis, kui temmä Armo Oppusse Te päle ei jä, en-
 ge kaep Kristusse Tärowelikkust, õigussest ärrä, nink
 kaep omma õigusse päle, se om ni sammu paljo, kui
 üts ennämbeste tahhap Tõöd tettä. Küündle man,
 kui selge Päiwä man, se magguw, kumba sinna om-
 mast õigussest immet, saap sinno Hengele mõrrus
 Sappis minnemä.

Se om Wainlasse kiusatus, kui temmä sinno ajap,
 et sa omma Armo Tundmissse päle ni palja peät kae-
 ma, nink sest rõmustamist wõtma. Essä juhhatap sin-
 no Kristusse Armo päle, se om üts Riiklas Arm, nink
 Essä mele perrä, nink tahhap, et sa Kristusse õigus-
 sen peäs Weerd wõtma, se om üts õnnis Juhhatamin-
 ne nink ajamine. Seddä panne sinna täghäle, sis
 saqt sinna weel ennämb samo.

§. 52.

Kui sa hämelega tahhat pallelda, nink ei kõhta,
 nink sepeerräst mahha lödu ollet; sis kae õnnisteggijä
 päle, kã sinno eest pallep Essä man, nink sinno eest sai-
 sap, Jani 14, 17. ka 17. Pätükkin, mes sis sulle woip
 puduta? Kui sa ilmrahhota jäät; sis kae Kristusse
 päle, ke sinno Rahho om. Ewes. 2, 14. Ke sulle om-
 ma Rahho om jätau, kui temmä Taiwatte om länu,
 nink ni saggede sulle om ütelnu, et sinna es peäs min-

fi läbbi ilmrahhota jämä, et sinno lotus nink usk se läbbi kahjo es saas. Jant 14, 1. 27.

Nüüd istup temmä omma Troni pääl, perrän seddä kui temmä Kristi kullen fik om ärrärifnu nink häetänu, mes sinno wois rikku nink waiwata, fik Pattu, Häddä, Ohto, ilmrahhota ollemist, nink kiuatust om temmä ärräkandnu nink wäärnu nink om ülles lännu sulle Assend walmistama.

§. 53.

O! Sinna, ke sinna Kristust ses aiaus, nink kigeüllembäs asjas nink hendä essi rühjäs nink halwas peät, ke sinna Kristust ütfindä ommas Ellus peät, nink kigille muille Digusille ollet ärräkolu. Sinna ollet üts töttelik Kristi Janniminne nink usklik, sinna ollet se korgest armastetu, ká Jummalä man Armo om löidnu, sa ollet üts Tawä Armoken.

Näütä Kristuselle kige temmä Armo eest, sinno wasta, seddä ainust melehääd: Armasta kiki temmä Pühhi nink foggodusi, neid kige Wähhembid nink Nörku, nemmä omma tälle soáme siese kirjotetu, nida kui Aronille Israeli laste Ninna tähhe sissen olliwä kirjotetu, nink kaimetu, 2 Mos. 21. Sis lasse neid Jummalä lasti ka sinno soáme siese kirjotetu olta. Söwä Jerusalemille, se om, Koggoduselle, Dane, neide Kässi käuigo häste, ke sinno armas.

tawa! Isak. 122, 6.

D. T. S.

